

De Grote Wacht krant Le Journal de la Grand' Garde

Uitgave dec 2019
Edition déc 2019

Koninklijke Vereniging
De Vrienden van het O.L.Vrouwehoekje te Oud-Stuivekenskerke vzw

Association Royale
Les Amis du Patelin de Notre-Dame à Oud-Stuivekenskerke asbl

Secr: Stationstraat 9, 8600 Diksmuide – tel. 051 50 00 73 – email: olvhstuivekens@gmail.com
Website: <https://oorlogsiteoudstuivekens.org/>

Editoriaal

Waarde lezers,

In ons vorig nummer spraken we de hoop uit dat de herdenking van 75 jaar einde van de Tweede Wereldoorlog zou worden aangepakt door de geschiedenis te vertellen op basis van wetenschappelijk onderzoek. Geef aan de slachtoffers wat hen toekomt. Verheugd stel ik vast dat dit onder impuls van het War Heritage Institute en Cegesoma duidelijk het geval is. Deze aanpak werd ook opgemerkt door de media. Artikels verschenen in de pers, op radio en televisie, gesteund op historisch correcte informatie. De Canvasreeks “Kinderen van het verzet” en de in de maak zijnde “Kinderen van de Holocaust” zijn daar schitterende voorbeelden van.

Graag wil ik uw aandacht vestigen op het verzet tijdens de Eerste Wereldoorlog. Dit is ook nog steeds te weinig onderzocht. Direct na de Duitse bezetting in 1914 ontstonden er diverse verzetsgroepen. Gezien de zeer gewelddadige reacties van het Duitse leger op gewapend verzet, hield het verzet zich vooral bezig met het vergaren van militaire inlichtingen m.b.t. het Westelijk Front.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog waren er een 1500-tal Belgen betrokken in de spionagepraktijken van het Belgische en het Franse leger. Zo'n 5000 Belgen hadden banden met de inlichtingendienst van de Britten. Vrouwen hadden een opmerkelijk groot aandeel in spionagemissies. La Dame Blanche, het bekendste Belgische inlichtingennet dat samenwerkte met de Britten, telde 1300 agenten, waaronder 300 vrouwen.

Veel vrouwen bekleedden tijdens WOI immers een functie, zoals die van verpleegkundige, die een goede infiltratie in vijandige instellingen mogelijk maakte. Heel wat vrouwen hebben zich onderscheiden in het verzet. Denk aan Edith Cavell, Jeanne de Belleville, Marie de Croÿ, Louise Thuliez, Marthe Boël, Gabrielle Petit, Martha Cnockaert, Marthe Van Roothoofd enz. Het Rijksarchief bewaart belangrijke stukken over het verzetsnetwerk.

La Dame Blanche werd geleid door Walthère Dewé. De groep werkte van 1917 t/m 1918 voor de Britse geheime dienst MI1, nu bekend als MI6. Het hoofd van MI6 C, schatte dat “La Dame Blanche” verantwoordelijk was voor 70% van alle militaire inlichtingen vergaard door alle geallieerde diensten. Een andere aan MI6 gelieerde groep was de service ORAM van de familie Moreau. MI6 maakte ook veel gebruik van de Vlaamse Kempenaar Charel Willekens om informatie en personen door “De Draad” te smokkelen.

Er werden tijdens WOI bijna 300 Belgen door de Duitsers opgepakt en terechtgesteld vanwege hun lidmaatschap van een verzetsgroep. De meeste executies, o.a. die van Gabrielle Petit, vonden plaats op de Nationale Schietbaan te Schaarbeek vlak achter het VRT/RTBF-gebouw. Velen werden ook daar begraven. Elk jaar wordt daar in april een herdenking georganiseerd door Nationale Confederatie van Politieke Gevangenen en Rechthebbenden van België (NCPGR) met medewerking van het War Heritage Institute, SERVIO, de Koninklijke Nationale Strijdersbond van België (NSB) en de Vrienden van het Fort van Breendonk.

Dankzij het opzoekingswerk van historica Sophie De Schaepdrijver en de publicatie van haar boek over Gabrielle Petit in 2018 werden de vrouwelijke verzetshelden uit WOI opnieuw publiek herinnerd.

De huidige generatie ontdekt steeds weer wat de vorige is vergeten.

Jan Wolfgang Goethe

Toespraak van de Voorzitter tijdens de plechtigheid van 21 augustus L'allocution du Président pendant la cérémonie du 21 Août

Dames en Heren,

De herdenkingen van de Eerste Wereldoorlog zijn tot ieders tevredenheid stijlvol en waardig doorgegaan. De gedachtenis aan de vele slachtoffers en de immense materiële schade hebben nadien nog meerdere jaren gewogen op de samenleving. Nog maar net min of meer bekomen van al dat leed brak een nieuwe wereldbrand los.

Inderdaad, we zijn een nieuwe cyclus van herdenkingen gestart, ditmaal om de bevrijding van onze contreien van het nazi-juk weer in herinnering te brengen.

L'année 2019 est jalonnée de souvenirs et de commémorations à l'occasion du 75ème anniversaire du débarquement en Normandie, évoqué en France les 5 et 6 juin derniers. En septembre, ce sera celui de la libération de la majeure partie du territoire belge en 1944 et pour conclure, celui de la Bataille des Ardennes en décembre.

Pourquoi ces commémorations? La question n'est pas qu'un intérêt historique. D'abord, elles nous rappellent notre devoir de gratitude immense envers tous ceux qui ont décidé alors de ne pas laisser les populations

européennes sous domination nazi et à l'égard de ceux qui ont donné leur vie afin que nous vivions libres.

Over de herdenkingen bij deze plechtigheden heen zet dit er ons ook toe aan na te denken over wat vandaag verkeerd loopt in de wereld. Tot nog toe worden wij gelukkig gespaard van hevige calamiteiten die elders in de wereld dood en vernieling zaaien: Syrië, Yemen, Nigeria, de Straat van Hormuz, Soedan,

Anderzijds worden we dagelijks geconfronteerd niet alleen met klimaatmistoestanden maar evenzeer met de grootste vluchtelingen- en migratiecrisis sinds de Tweede Wereldoorlog, waarin het politieke extremisme gedijt. Onze westerse regeringen hebben het moeilijk om rationeel af te wegen wat voor hen haalbaar is gezien hun dikwijls niet zo optimistische financiële mogelijkheden tegenover hun wil tot humane tegemoetkoming.

En tant qu'association nous vivons également des temps difficiles. Force est de constater qu'il n'y a plus aucun engouement ou désir de servir sa patrie pour être à même de perpétuer le devoir de mémoire. Or, ce devoir de mémoire est primordial dans le monde dans lequel nous vivons.

Een vereniging heeft een permanente nood aan effectieven om het voortbestaan van de plicht tot herinnering te verzekeren. We kunnen hier ter plaatse de proef op de som nemen. Wanneer we hier de talrijk opgekomen vaandeldragers even in ogenschouw nemen dan stellen we vast dat jongeren eerder de grote uitzondering op de regel zijn. Elke voorzitter hier aanwezig weet dat het vinden van een vaandeldrager of een geëngageerd bestuurslid even moeilijk is als het vinden van een speld in een hooiberg. Waar zijn de jongeren die hun elektronische speeltjes opzij willen leggen om bij een vaderlandslievende vereniging een verantwoordelijke taak, zij het deze als vlaggendrager, op te nemen? Helaas, ze zijn er niet. Nochtans is het vaandel het eerste symbool dat ons permanent herinnert aan de plicht tot herinnering. Voor datzelfde vaandel werd eertijds hard gestreden om het in handen te houden. Het was het baken waar iedereen zich aan optrok, het symbool van de natie maar even goed de lijkwade voor zij die sneuvelden op het veld van eer.

Is een algemene oproep tot meer burgerzin dan zinloos? Ik denk van niet. Er wordt toch beweerd dat de jongere generaties even geëngageerd zijn als hun voorgangers. Misschien moet er op alle opvoedingsniveaus wat meer aandacht besteed worden of met andere woorden wat meer de nadruk gelegd worden op het feit dat onze nationale identiteit verkregen werd door geëngageerde Vlamingen en Walen die zich tot het ultieme ingezet hebben voor onze nationale geschiedenis. Een nationale "Canon" zou eerder op zijn plaats zijn. De Slag der Gulden Sporen evenals de Slag van de 600 Franchimontezen zijn een eerste hint.

Dames en heren, Mesdames, Messieurs

Aan de steunberen van de toren zijn drie borden aangebracht. Twee ervan als herinnering aan korporaal patrouilleur Georges Mardaga van het 12e Linieregiment die hier in 1914 sneuvelde en hier op dit grasperk begraven werd. Door het oorlogsgeweld is zijn graf echter niet meer teruggevonden. Het derde paneel herinnert aan de zware gevechten, in 1914 geleverd door de Franse Brigade des Fusiliers-Marins in de naburige sector Tervate en Stuivekenskerke alsmede in Diksmuide.

Wij verzoeken de autoriteiten hun bloemen te willen deponeren onder de opgehangen plaketten hier aan deze zijde van de toren. Voor de delegaties die een herdenkingszerkje hebben rond de kapel is het aangewezen dat zij hun bloemen leggen bij het zerkje van hun regiment.

Trois plaques commémoratives ont été apposées aux pilastres de la tour, deux d'entre-elles à la mémoire du Caporal Patrouilleur Georges MARDAGA du 12ème Régiment de Ligne qui a trouvé la mort à cet endroit en 1914. A cause de violents combats sa tombe provisoire n'a jamais été retrouvée.

La troisième plaquette nous rappelle les combats acharnés de la Brigade de Fusiliers-Marins Français en 1914 aux secteurs voisins de Tervate et Stuivekenskerke ainsi qu'à Dixmude.

Nous prions les autorités voulant participer à l'hommage fleuri de déposer les fleurs auprès des plaques commémoratives. Les délégations ayant une stèle commémorative autour de la chapelle sont invités de déposer les fleurs auprès de la stèle de leur régiment.

Als afsluiter wil ik nog alle diensten van de Stad Diksmuide, het Brandweerkorps, de Lokale Politie en last but not least het Organisatiecomité van de Vierdaagse van de IJzer bedanken voor hun zeer gewaardeerde steun bij het organiseren van deze plechtigheid.

Pour terminer je tiens à remercier les services de la municipalité de Diksmuide, le service des pompiers et les services de la police locale et last but not least le Comité organisateur des 4 Jours de l'Yser pour leur soutien et leur collaboration.

Ziezo, Dames en Heren, er blijft mij nog enkel "U" te danken voor uw trouwe aanwezigheid onder ons en straks te Diksmuide tijdens de andere plechtigheden voorzien in het kader van de "Vierdaagse van de IJzer".

Mesdames, Messieurs, je vous remercie de tout cœur pour votre présence ici à la Grand'Garde Sud nommé également 'Le Patelin de Notre-Dame'.

Leve de Grote Wacht Zuid en het "Onze Lieve Vrouwehoekje" - "Vive la Grand'Garde Sud et "Le Patelin de Notre-Dame"- Leve België. Vive la Belgique.

Etienne Moons
Cdt b.d. - Cdt e.r.
Voorzitter - Président

Quelques impressions de la Cérémonie Nationale du 21 août 2019
Enkele indrukken van de Nationale Plechtigheid op 21 augustus 2019

Bezinningsmoment door ZEH Deken Wilfried Jonckeere Un moment de réflexion par le TR Doyen Wilfried Jonckeere

Geachte aanwezigen,

Tijdens deze jaarlijkse plechtigheid staan wij naar goede gewoonte, ook even stil bij onze inspiratie. Nu wij de wederopbouw in deze streek indachtig zijn, zoeken wij niet alleen naar de fundamenten van onze bakstenen, de moefen gebakken uit de kleiputten van Stuivekenskerke, maar blijven wij ook graven naar een echte en eerlijke inspiratie.

Al is de band tussen geloof en leven in onze seculiere samenleving zoekgeraakt, het belet ons niet het verzoek van pater Lekeux indachtig te blijven. Dat was trouwens zijn uitdrukkelijke wens. Hij heeft er aan gehouden in de jaren van de wederopbouw, uit dankbaarheid een kapel te bouwen ter ere van O.L.Vrouw en zo de naam van deze site te vestigen: het O.L.Vrouwehoekje van Oudstuivekenskerke, sedert 1870 niet veel meer dan een verlaten

kerktoren, tijdens de Eerste Wereldoorlog een vooruitgeschoven uitkijkpost van het Belgisch leger, een site die omwille van haar authenticiteit, onze blijvende belangstelling wegdraagt en daarom ook in de voorbije jaren gerestaureerd werd. Zo kunnen wij hier deze herdenkingsplechtigheid houden, met een woord van dank aan allen die er hun steentje toe bijdragen.

Geachte aanwezigen, laten wij toch nooit de gruwelijkheden vergeten die hier hebben plaats gevonden, de dood van zoveel jonge mensen, zoals mag blijken uit het volgende fragment van Modest De Roest.

We hadden soms patrouille in het niemandsland tussen de Duitse linies en onze voorposten. Op één dezer ben ik gelukkig ontsnapt aan krijgsgevangenschap. We moesten een brede beek over en juist als ik alleen over de beek was zag ik een Duitse patrouille. Ik verwittigde mijn makkers maar had de tijd niet meer om terug de beek over te springen. Ik kroop een paar meters verder en liet mij in een obusput glijden. De Duitsers zochten de omtrek af maar hebben me niet gevonden. Mijn hart klopte in mijn keel. Ik hoorde mijn naam stilletjes roepen; het waren mijn makkers die mij kwamen zoeken. Bij het terugkeren zag de luitenant een Vaderlanderke (zandzakje) onschikkelijk liggen en zei: "De Roest, wring dat zakje wat beter." Het vlotte niet te best en toen zei een makker uit Blankenberghe: "Wacht Modest, ik zal je helpen". Hij strekte zijn handen uit om mij te helpen en kreeg een kogel dwars door zijn keel. Zielloos viel mijn makker in mijn armen. Dit zijn dingen die men nooit vergeet.

Is het dan toch waar dat de vindplaats van God de miserie is? Misschien kunnen sommigen onder ons dit beamen. Dat was in elk geval ook zo in het leven van Franciscus van Assisi, toen hij gewond raakte in één van de gevechten tussen Italiaanse stadstaten. Zijn verwondingen hebben zijn leven heroriënteerd. Van Franciscus is de uitspraak afkomstig: 'L'homme est le plus grand à genoux'. De mens is het grootst wanneer hij bereid is te knielen. Echte vrede zal je niet bereiken door te vechten maar door te aanbidden! Niet voor niets heeft onze huidige paus de naam 'Franciscus' gekozen! Wij laten hem even aan het woord in zijn brief 'Laudato Si' van het jaar 2015, waarin hij besluit met het volgende gebed:

**Grote God, Gij die aanwezig zijt in heel het universum
en in het kleinste van Uw schepselen, stort over ons Uw Geest uit
opdat wij het leven in zijn kwetsbaarheid beschermen!
Dompel ons onder in vrede
opdat wij als broers en zusters leven
zonder iemand schade te berokkenen.
God van de armen, help ons de verwaarloosden te hulp te komen
en degenen die op deze aarde vergeten worden.
Genees ons opdat wij beschermers van de wereld zijn
en geen roofdieren,
opdat wij schoonheid zaaien en geen vervuiling noch vernieling!
Raak de harten van allen die alleen winst nastreven
ten koste van de aarde en de armen.
Help ons de waarde van ieder mens te ontdekken,
te erkennen dat wij ten diepste één zijn met alle schepselen
op onze weg naar Uw oneindig licht.
Ondersteun ons, zo bidden wij U,
in onze strijd voor gerechtigheid en vrede.**

Tot daar de woorden, het gebed van onze huidige paus! Hij verwacht van ons een krachtige weerbaarheid in de wederopbouw van onze samenleving. Waarvoor vechten wij? Voor onze eigen vierkante meter? Voor ons imago? Voor een land waarin wij kunnen samenleven met elkaar en met mensen van vreemde origine? Voor een leven dat de moeite waard is? Om ons weerbaar op te stellen, hebben wij wortels nodig. De moderne mens dreigt die wortels te vergeten. Hij meent alles naar zijn hand te kunnen zetten: het leven, het milieu, zijn gezondheid, zijn relaties, zijn streven en kunnen. Die vermetelheid komt hem echter duur te staan: er is niet alleen de migratiegolf aan de Europese buitengrenzen, er is ook de klimaatsverandering, de toenemende individualisering, het opkomende populisme....

**Nooit zal die mens het geluk vinden tenzij hij opnieuw leert graven:
niet om een stellingenoorlog te beginnen
maar om zijn eigen wortels te ontdekken:
als kind van God, leerling van Jezus, woonplaats van de Geest.
Dat was Jezus' boodschap, 2000 jaar geleden!**

**L' homme ne trouvera la paix que s'il apprend à creuser le sol:
pas pour commencer un combat
mais pour trouver sa propre identité:
comme enfant de Dieu, comme élève de Jésus, comme demeure de L' Esprit Saint.**

Ik wens jullie daarbij het nodige geduld met als doel: een stevig geworteld zijn in onze aarde; een geborgenheid die kracht geeft aan het leven; een bezieling die banden smeedt met elkaar, een innerlijke rust, de weerspiegeling van Gods eigen wezen. N'oublions jamais que nous sommes créés à l'image de Dieu ! Respectons cette identité profonde.

Contribution des jeunes à la Cérémonie Nationale Bijdrage van de jeugd aan de Nationale Plechtigheid

Dit jaar was de jeugd opnieuw present tijdens onze nationale plechtigheid. Nadia Cogge zorgde met enkele kinderen voor een poëtisch moment. Door een misverstand was de geluidsversterking niet aanwezig. Daarom publiceren we hier de voorgedragen teksten.

*Het 'Onze Lieve Vrouwe' hoekje... heeft al meerdere oorlogen doorstaan.
Door het kapelletje... voelden de soldaten zich verbonden... en begaan.
Le coin 'Notre Dame'... a subi... plusieurs guerres.
À travers la chapelle... les soldats se sentaient connectés et mis à l'épreuve.... Quelle misère.*

*Tijdens de wereldoorlog één... plukten de verweerde soldaten... veldbloemen,
De bloem was... om hun liefde tegenover hun land... te benoemen
Pendant la Première Guerre mondiale... les soldats burinés... cueillaient des fleurs sauvages,
La fleur signifiait..... l'amour... pour leur pays... la valeur... de leur courage*

*Het Belgisch wereldoorlog één bloemsymbol is..... Ons.... 'Madeliefje'
een kinderhand schenkt ze nu aan jou... later als verdienste... aan hun liefje
La fleur symbole... de la Première Guerre mondiale Belge... est notre 'marguerite'.
Une main d'enfant vous donne maintenant la marguerite.... plus tard à leur bien-aimée... l'amour est un mérite*

*Het veldbloempje... haalt telkens de beleving... van de veldslagen boven
ONS MADELIEFJE..., ONS PIONIERSBLOEMPJE... draagt... 'de waarde'... van een gesneuvelde soldaat.
La fleur des champs... fait toujours ressortir... l'expérience des combats.
NOTRE MARGUERITE... NOTRE FLEUR (pionnière) PIONNIERE... porte... 'la valeur'... de chaque soldat tombé au combat.*

Hierna deelden kinderen zelfgemaakte hartjes en een bloemen aan het publiek

In oorlogstijden... schreef men poëzie en liefdesbrieven... zoals Reymond,... een soldaat uit de Eerste Wereldoorlog....

*"Mijn lieve Emma,
"Ik heb niks van je gehoord... gisteren... noch
vandaag, het voelt ...als lang geleden.
Arme kleine Emma,... jij die zoveel van me houdt,...
hoe droevig moet het zijn voor jou... om mij ...niet
meer bij je te hebben.
Gisteren was ik vergeten... om je te bedanken voor je
bloemen. Ze waren erg verwelkt... maar... ik kon ze
nog herkennen.
Het is onmogelijk... je te zeggen. hoe blij ik was... om
foto's van jullie te zien,... het was alsof ik bij jou
was,... het maakte me heel gelukkig. Ik heb er heeeel
lang ...kusjes op gegeven.
Moge God een eind maken aan deze vreselijke
oorlog... en moge vrede heersen over dit land... en de
menschheid... baten brengen.
Ik stuur je veel liefkozingsen ...en tedere kussen".
Reymond.*

En temps de guerre... les soldats écrivaient des poèmes et des lettres d'amour... comme Reymond,... un soldat de la Première Guerre mondiale

*"Ma bien chère Emma,
Je n'ai pas reçu de tes nouvelles ni hier ni aujourd'hui,
il me semble qu'il y a bien longtemps.
Pauvre petite Emma, toi qui m'aimes tant, combien
cela doit être triste pour toi aussi de ne plus m'avoir
auprès de toi. Un jour peut-être nous aurons de
nouveau ce bonheur, s'il plait à Dieu.
Hier... j'avais oublié... de te remercier de tes fleurs....
Hélas... Elles étaient bien foncées, ... mais... j'ai pu
reconnaître ce que c'était.
Te dire combien je suis été heureux de voir vos photos,
c'est impossible, il m'a semblé que j'étais auprès de
toi, c'est un grand bonheur pour moi. J'ai embrassé ta
lettre bien longtemps.
Que Dieu mette fin à cette horrible guerre... et que la
paix règne ...sur cette terre apportant aux hommes ses
bienfaits.
Je t'envoie beaucoup de caresses.... et mes tendres bisous". Reymond.*

*Deze woorden vallen op!... de 'waardigheid'... van de soldaat...
In ons land...'eren' we het symbool... 'HET MADELIEFJE'...ONS PIONIERSBLOEMPJE!!!...ONS...
SIERAAD!!!*

*Ces mots se distinguent... par la dignité du soldat
Dans notre pays... nous 'honorons' le symbole...'LA MARGUERITE'... NOTRE FLEUR PIONNIERE ...
NOTRE JOYAU !*

Op het einde deelden twee kinderen bloemen uit aan het publiek.

**Teksten werden geschreven en bewerkt door Nadia Cogge
Voordracht door: Lotte Proot - Leyton Declair - Joachim Rollez - Nadia Cogge
Twee kleintjes van de speelpleinwerking Pervijze deelden de hartjes en bloemen uit.**

**Deze knutselwerkjes en rituelen werden gerealiseerd door kinderen tussen 3 en 12 jaar van de
Zonnestraal Diksmuide – Speelpleinwerking De kastanjes Pervijze – Speelpleinwerking Nieuwpoort
– Evangelische Kerk Dendermonde – Kinderen met een beperking VOC Rozenkrans Oostduinkerke
– Allochtone kinderen van het Bijzonder onderwijs Kortrijk**

Bron: Molle, R., Brieven van een Eerste Wereldoorlog soldaat. Geraadpleegd op 19 juni 2019 via
<https://lettresdunsoldatnl.wordpress.com>

Foto's: Filip Van Loo

Onze vereniging bestaat 65 jaar

Notre association fête sa 65ième anniversaire

In 1954, werd onder bescherming van H. M. Koningin Elisabeth de vereniging “De vrienden van het O.L.Vrouwehoekje te Oud- Stuvekenskerke” gesticht. **Onze vereniging bestaat dit jaar 65 jaar.**

De stichters waren Majoor A. Jacoby, de heren A. Goethals en J. Bonte beiden oorlogsvrijwilligers en Z.E.H. O. Vanden Abeele, pastoor Deken van Diksmuide.

Onder het krachtdadig bestuur en koppig doordrijven van voorzitter Jacoby werd in deze periode na de Tweede Wereldoorlog de vaderlandsliefde onder de Belgen opnieuw wakker geschud. Een actiecomité werd opgericht in samenwerking met de “Zwarte Duivels” Karabiniers Wielrijders, het 5de Lansiers, die reeds hun gedenkzuil hadden naast de kapel en het 12de Linierement. Het comité werd onder bescherming genomen van de Nationale Vuurkruisenbond en van de Vereniging der Verbroederings van het veldleger 1914-1918. De nodige gelden kwamen binnen, de provinciale raad stemde een eerste toelage en na enkele maanden was het moeilijkste van de baan.

Op 18 september 1955 had een eerste plechtigheid aan het O.L.Vrouwehoekje plaats. Op 19 augustus 2020 zal onze 65ste Nationale Plechtigheid plaatsvinden op deze oorlogsite.

En 1954, sou le Haut patronage de S.M. la Reine Elisabeth, un groupement fut Constitué « Les Amis du Patelin de Notre-Dame à Oud Stuvekenskerke ». **Notre association fête cette année sa 65ième anniversaire.**

Les fondateurs furent le major A. Jacoby, Mrs. A Goethals et J. Bonte, deux volontaires de guerre et Mr. Le Chanoine O. Vanden Abeele curé-doyen de Dixmude.

Sous la vigoureuse et tenace impulsion de leur président Jacoby le patriotisme des Belges fut secoué à nouveau dans cette période après la Seconde Guerre. Sans tarder ils constituèrent un comité d'action auquel adhèrent les Diables Noires, le 5ième Lanciers ainsi que le 12ième de ligne. Le comité se mit sous l'égide de la Fédération Nationale de « Croix du Feu » et de l'Union des fraternelles de l'Armée de Campagne 1914-1918. Les fonds nécessaires sont arrivés, le conseil provincial a voté une première allocation et après plusieurs mois, le travail le plus difficile était hors du programme.

Le 18 septembre 1955 une première cérémonie a eu lieu au Patelin de Notre Dame. Le 19 août 2020 la 65e cérémonie nationale aura lieu au site de guerre.

La résistance Belges pendant la Première Guerre mondiale

Pendant la Première Guerre mondiale beaucoup d'hommes et de femmes prennent courageusement position, ouvertement ou non, contre le régime d'occupation. Certains vont donc s'opposer directement aux Allemands. Parmi ceux-ci, on peut citer deux figures importantes de cette résistance patriotique : le bourgmestre de Bruxelles Adolphe Max et le cardinal Mercier.

En écrivant la lettre "Patriotisme et endurance" au Noël 1914, lettre qui sera lue dans un grand nombre d'églises le 1er janvier 1915, le cardinal Mercier se met en position d'opposition claire au régime d'occupation. Cette lettre, qui appelle le peuple belge à soutenir son armée, à ne pas se laisser aller à la défaite et à garder l'honneur de la patrie, est une attaque en règle envers l'Allemagne : "Les autres puissances s'étaient engagées à respecter et à protéger la neutralité belge : l'Allemagne a violé son serment, l'Angleterre y est fidèle. Voilà les faits". Sa position de cardinal lui permet de ne pas être emmené en Allemagne et il gardera ses positions, défiant l'autorité occupante tout au long de la guerre, notamment en s'opposant aux déportations des chômeurs belges.

Le bourgmestre A. Max, quant à lui, reste dans les mémoires comme l'image même de la résistance politique. Il refuse dès 1914 d'appliquer certaines décisions allemandes ainsi que de soumettre son administration à leur contrôle total. Il a de moins de "chance" que le cardinal Mercier et sera emprisonné en Allemagne dès 1914 et ce jusqu'en novembre 1918.

Enfin, il reste tous ceux qui résistent clandestinement. Dans une Belgique où la censure est omniprésente, la population ne sait plus où trouver des nouvelles honnêtes de la situation nationale et internationale. C'est dans ce contexte que naît toute une série de journaux clandestins dont le plus populaire sera sans aucun doute la Libre Belgique. Fondée en 1915 par un petit groupe d'hommes, le journal a pour but de transmettre les informations du "dehors" et de grands articles patriotiques à la population belge. Délivré directement de main à main, près de 600 collaborateurs participeront à sa diffusion entre février 1915 et novembre 1918. Certains seront arrêtés et fusillés ou condamnés à perpétuité par l'occupant.

L'autre pendant de la résistance clandestine sera la mise en place des "services" de renseignement. Ceux-ci, composés le plus souvent d'une vingtaine de personnes, dénombrent plus de 200 petites entités, indépendantes ou non. Au début de la guerre, la plupart travaillent pour les services de renseignement belges et français mais seront de plus en plus "recrutés" par le SIS anglais, ancien nom du MI6, le service secret anglais. Le plus connu de ces services de renseignement et un des plus importants est certainement le réseau de la Dame Blanche. Avec plus de 1.300 agents qui couvraient la Belgique et le Nord de la France, ce service a collecté des informations sur les mouvements de troupes allemandes durant les deux dernières années de la guerre au profit des Anglais.

Il ne faut pas oublier deux femmes parmi les plus connues qui ont participé à cette résistance active dans notre pays : Edith Cavell, citoyenne britannique et membre du Secret Intelligence Service, infirmière en Belgique qui organisera avec l'aide de son réseau "Yorc" le passage de centaines de soldats alliés aux Pays-Bas ou encore Gabrielle Petit qui se rendra célèbre par sa collecte d'informations sur les mouvements de troupes allemandes. L'une comme l'autre seront démasquées et fusillées par les Allemands.

Durant la Première Guerre mondiale, plusieurs autres femmes se sont illustrées dans la Résistance. Parmi celles-ci : Jeanne de Belleville, Marie de Croÿ, Louise Thuliez, Marthe Boël, Martha Cnockaert, etc.

Les Archives de l'État conservent de riches archives sur le réseau Baucq-Cavell ainsi que les archives de la princesse Marie de Croÿ.

Louise Thuliez, une jeune institutrice, et Henriette Moriamé cachent des soldats anglais menacés de tomber aux mains des Allemands. Très vite, les deux femmes sollicitent l'aide de la Princesse Marie de Croÿ, qui met en place un réseau de passage en faveur des soldats anglais et français depuis le château familial de Bellignies situé en France, non loin de la frontière belge.

Directrice d'une école d'infirmières fondée à Bruxelles par le Docteur Antoine Depage et son épouse Marie, Edith Cavell est, quant à elle, également enrôlée dans un réseau d'évasion de soldats alliés avec notamment l'architecte Philippe Baucq, la comtesse Jeanne de Belleville, etc.

Louise de Bettignies, qui franchissait chaque semaine la frontière belgo-hollandaise pour transmettre ses rapports au service anglais, fait l'objet d'une recherche intensive par le contre-espionnage allemand. Elle tombe dans une souricière, le 20 octobre 1915, à Froyennes, près de Tournai. Détenue à la prison Saint-Gilles de Bruxelles, elle est, le 19 mars 1916, condamnée à mort. Or, cette peine est prononcée alors qu'une puissante campagne internationale est en cours pour protester contre les exécutions, à Bruxelles, de l'infirmière britannique Edith Cavell et de la résistante belge Gabrielle Petit. Louise de Bettignies est graciée par le gouverneur Bissing et voit sa peine commuée en travaux forcés à perpétuité. Le 21 avril 1916, elle est emprisonnée à la forteresse de Sieburg. Cependant, sa notoriété et son prestige sont déjà considérables en France et en Grande-Bretagne. La veille de son arrivée à Sieburg, elle a été citée à l'ordre de l'armée française par le général Joffre.

A partir de fin juillet 1915, les réseaux sont démantelés. Louise Thuliez est arrêtée par les Allemands le 1er août 1915. Edith Cavell est arrêtée le 7 août 1915. Toutes deux seront transférées à la prison de Saint-Gilles. Jeanne de Belleville est arrêtée à son tour le 27 août 1915 non loin de son domicile de Montignies-sur-Roc. La Princesse Marie de Croÿ est, quant à elle, arrêtée au château de Bellignies le 6 septembre 1915.

Le procès se déroule en octobre 1915. Condamnée à mort, Edith Cavell est fusillée avec Philippe Baucq le 12 octobre 1915. Condamnée à 10 ans de travaux forcés, Marie de Croÿ passe le reste de la guerre en prison à Sieburg, en Allemagne, avec Jeanne de Belleville et Louise Thuliez. Condamnées à mort, ces deux dernières verront leur peine commuée en travaux forcés à perpétuité. En prison, Marie de Croÿ se liera d'amitié avec Marthe Boël, épouse du directeur des Usines Boël à La Louvière, condamnée pour avoir organisé un service postal clandestin et gratuit entre les soldats et leurs parents. Henriette Moriamé échappe à l'arrestation et entre dans les ordres à Maffle.

Edith Cavell

Gabrielle Petit

Louise de Bettignies

Louise Thuliez

Sources: Archives de l'état - la Fondation de la Résistance

Remi Verschatse

Remi Verschatse werd te Meulebeke geboren op 6 augustus 1891, als zoon van Camillus Verschatse en Natalia Deloof. Het gezin telde naast Remi nog 6 jongens en een meisje. Heel jong moest Remi de handen uit de mouwen steken en was na zijn tijd op school werkzaam in het vlas. Op twintigjarige leeftijd werd hij in 1911 opgeroepen om gedurende 15 maanden zijn dienstplicht te vervullen bij het 2de Linieregiment toen gekazerneerd in de Leopolds kazerne te Gent.

Op woensdag 29 juli 1914 roept België drie klassen 1910, 1911 en 1912 terug op onder de wapens. Remi Verschaetse ontvangt dus die dag via de rijkswacht of de veldwachter het dringend verzoek om het leger te vervoegen. Hij vertrekt de donderdagmorgen 30 juli naar Gent.

Aangekomen in Gent meldt hij zich in de Leopoldskazerne. Maar gezien het aantal opgeroepen en de beschikbare infrastructuur in de kazerne overtreft worden zij ondergebracht in scholen en colleges. In het naburige Sint Barbara college in de Savaanstraat overnachten 200 man in een grote zaal op stro. De paters Jezuïeten trakteren de soldaten met sigaren en bier.

Het 2de Linieregiment vormt samen met het 22ste Linieregiment en een groep artillerie de 2de Gemengde Brigade, die deel uit maakt van de 1ste Legerdivisie onder leiding van Luitenant-generaal Baix. In het 2de Linieregiment zaten de meest geoefende soldaten van de jongste lichtingen. Het 22ste Linieregiment werd in feite samengesteld uit de reservetroepen die al een tijdje waren afgezwaaid en opnieuw werden opgeroepen voor de oorlog.

Op 01 augustus zijn ze nog altijd in Gent maar staan ze klaar om te vertrekken. Ieder soldaat ontvangt de nodige uitrusting, eten, verbandmateriaal en 120 kogels

Op maandag 03 augustus 's avonds vertrekken ze uiteindelijk per trein.

De 1ste Legerdivisie wordt overgebracht naar de streek van Tienen om zich achter de Gete op te stellen.

Op 14 augustus, nog voor de verovering van alle Luikse forten voltrokken is, zetten de diverse Duitse legers hun opmars door België in. Het eerste Duitse Leger bereikt via Tongeren en Hasselt Sint-Truiden op 17 augustus en Tienen de volgende dag.

Tijdens de Slag van Sint-Margriete-Houtem (in de namiddag van 18 augustus), ter verdediging van Tienen en ter bescherming van de aftocht van het Belgisch Leger naar de vesting Antwerpen, wordt het 2de en 22ste Linieregiment opgesteld langs de weg Tienen-Diest. Daar ondergaan ze de vuurdoop en leiden ze zware verliezen.

De veldwachten van Neerlinter en Oplinter en de drie redoutes tussen dit dorp en Tienen worden door de Duitse artillerie gans uiteengeslagen. De overige troepen van het regiment, die aan de zuidelijke zoom van St-Margriete-Houtem zijn verzameld, worden eveneens in dit bloedig gevecht gewikkeld. Wanneer het 22e Linieregiment zich op het einde van de namiddag naar Vissenaken terugtrekt, heeft het 1.250 man en 23 officieren verloren.

Het 2e Linieregiment dat de te Vissenaken aangelegde loopgraven verdedigt, ondergaat dezelfde dag ook zware verliezen.

Remi bleef op de boerderij in Steimke tot 27 december 1918 en keert dan naar België terug. Hij hernam zijn activiteiten in de vlassector en huwt op 22 juni 1922 te Bavikhove met Anna Martha Duchi (° 16 oktober 1892 te Bavikhove). Ze kregen zes kinderen.

Hij overlijdt te Bavikhove op 8 september 1973 op 82-jarige leeftijd.

Albert Brockmann

Albert Brockmann wordt op 28 september 1879 in Steimke geboren als zoon van Johann Brockmann en zijn echtgenote Anna Brandt. Hij groeit op in een groot gezin met zeven broers en zussen. Na de basisschool werkt hij mee op de boerderij van zijn vader. Hij huwt op 15 oktober 1909 met Meta Adelheid Kloke uit Sörhousen, een dorp in de buurt. Het gezin krijgt drie kinderen, Johann (1910), Heinrich (1913) en Iréne (1914). In 1911 neemt hij de boerderij van zijn vader over.

Aangezien de oorlog langer duurt dan verwacht en de hoge verliezen aan manschappen worden steeds meer mannen bij het Duitse leger ingelijfd. Albert Brockman krijgt dan ook vanaf november 1915 een opleiding bij de "Landsturm" en vertrok daarna naar het front. Hij wordt ingezet bij Verdun, de Somme en in Vlaanderen. In deze periode stierf zijn dochtertje Iréne op vierjarige leeftijd. De oorlogsomstandigheden laten niet toe dat hij op de begrafenis aanwezig is. Later in 1920 kreeg hij nog een dochter Annelies.

We mogen veronderstellen dat Remi Verschatse inmiddels op de boerderij in Steimke werkzaam was op het moment dat Albert Brockman werd opgeroepen. De boerderij was 8 ha groot, maar er werden daarbij ook nog enkele landerijen gehuurd. Behalve zijn vrouw en drie kinderen woonde ook nog zijn 62-jarige schoonvader op de boerderij.

De hulp van Remi Verschatse op de boerderij was heel belangrijk, zonder hem zou Meta, de echtgenote van Albert, het niet kunnen draaiende houden.

Albert kwam tijdens zijn dienst aan het front ook regelmatig in verlof waardoor hij Remi beter leerde kennen.

Op 27 oktober 1917 wordt Albert Brockman van Aubigny-au-Bac (gelegen tussen Dowaaï en Cambrai in Noord-Frankrijk) overgeplaatst naar de Flandernstellung. Via Lichtervelde komt hij terecht in St Jozef (De Geite- Hooglede) en omliggende dorpen Sleihage, Staden en het bos van Houthulst.

Van 06 tot 13 november 1917 mag hij in verlof naar zijn familie in Steimke.

Na zijn terugkeer uit verlof op oudejaarsavond 1917 brengt hij een bezoek aan Camille Verschatse en Nathalie Deloof, de ouders van Remi. Hij overhandigt hen een brief van hun zoon. Hij had aan zijn commandant verteld dat hij een bezoek wilde brengen aan zijn schoonbroer, maar dat was niet waar. Toen hij de woning van de ouders van Remi binnentrad waren zij erg geschrokken. In de deuropening stond een Duits soldaat in uniform en gewapend met een geweer op de schouder. Albert kon hen snel geruststellen en vertelde dat hij een brief kwam brengen van hun zoon en dat hij het goed stelde.

Na de oorlog hervat Albert samen met zijn vrouw het werk op de boerderij. Hij verdiende ook wat extra door het veredelen van fruitbomen. Zijn vaardigheid hierover was tot wijd in de omtrek van Steimke gekend.

Albert Brockmann overleed op 31 december 1967 op 88-jarige leeftijd en werd op het Waldfriedhof in Syke begraven.

Nawoord

Eenmaal de oorlog ten einde hebben beide soldaten hun burgerleven weer opgepikt en werd het verhaal over hun ontmoeting vergeten.

Onder invloed van de naoorlogse publieke opinie werden inwoners van Duitsland door de Belgen als vijanden beschouwd en vice versa. Door het feit dat Duitsland in mei 1940 opnieuw België binnenviel werd deze zienswijze, onder de oud-strijder van WO1, alleen maar versterkt. Albert en Remi waren hun leven lang lid van een veteranen of oud-strijders vereniging. Ze hadden veel overeenkomsten. Beiden waren hun hele leven werkzaam in de landbouw. Ze konden elkaar verstaan als beiden hun eigen taal spraken, ze respecteerden elkaar als mens en deelden dezelfde noden en zorgen. Menselijkheid trekt zich niets aan van grenzen tussen de verschillende landen. Hoewel ze, vanuit het standpunt van de regeringen van hun beide landen, als vijanden tegenover elkaar moesten staan, zagen zij elkaar met hun verstand als mensen en met hun hart als vrienden.

Een langdurige vriendschap, waarbij men elkaar onderling schrijft of bezoekt was echter niet aan de orde.

Bij het doorbladeren van oude familiefoto's, stootte amateurhistoricus (en kleinzoon van Albert Brockmann) Ulrich Dannemann uit Syke in 2015 op

een oude foto van een jonge soldaat in uniform. De foto was gemaakt bij een fotograaf uit Gent in België. Hij vroeg zijn 95-jarige moeder of zij iets meer kon vertellen. Zij herinnerde zich dat het een Belgische krijgsgevangene betrof met de voornaam "Remi" die tijdens de Eerste Wereldoorlog als dwangarbeider moest werken op de hoeve van haar vader, Albert Brockman. Maar hoe zijn achternaam luidde en van waar hij kwam wist ze niet.

Ulrich nam contact met een Nederlandse amateurhistoricus Jan de Mik uit Boerdonk (Noord-Brabant) die hij vroeger eens had kunnen helpen bij een andere zoektocht. Jan was bereid zijn medewerking te verlenen. Door de afbeelding van de muts op de foto kon snel afgeleid worden dat Remi bij het 2de Linierement te Gent had gediend. Via allerlei mogelijke archieven (Stadsarchief Gent, Militair archief

in Evere, het Legermuseum) vond Jan de Mik lijsten van het Internationale Rode Kruis, met de namen van Belgische krijgsgevangenen in de kampen van Soltau en Munster. Vanuit deze kampen werden soms gevangenen naar boerderijen gestuurd om daar te gaan werken. Uit deze lijsten werden de krijgsgevangenen met de voornaam Remi geselecteerd. Jan de Mik begon systematisch op het internet naar families te zoeken met dezelfde namen als op de lijsten van het Rode Kruis. Ondertussen was ook bekend dat Albert Brockman in Vlaanderen was gelegerd in 1917 en de ouders van Remi had bezocht met een brief van hun zoon. De woonplaats van Remi moest dus niet te ver van Hooglede – De Geite in West- Vlaanderen zijn geweest. Via de Heemkundige kring “de Roede van Harelbeke” en amateurhistoricus Philip Vannieuwenhuyze kwam men terecht in Bavikhove, waar zeven oud-strijders krijgsgevangen waren geweest. Een ervan heette Remi Verschatse. Philip Vannieuwenhuyze ontdekte dat er in Bavikhove een hoogbejaarde dame woonde met de naam Agnes Verschatse. Toen hij haar de foto toonde herkende ze onmiddellijk haar vader.

Na een zoektocht van 8 maanden, talloze brieven, telefoontjes en e-mails eindigde de zoektocht succesvol.

Met dank aan de grensoverschrijdende samenwerking tussen een Nederlandse-, Belgische- en een Duitse amateurhistoricus.

Bron: Familie Verledens - Verschatse

30 jaar geleden

Het torentje van de kapel O.L.V. ter Zege werd op 25 januari 1990 neergehaald door een storm. De restauratiewerken werden uitgevoerd op initiatief van de beheerraad. De herstellingswerken werden uitgevoerd volgens plan, bestek en toezicht van de architecte Carine Pattyn en met fondsen van de vereniging de vzw De Vrienden van het O.L.Vrouwehoekje en van de Koning Boudewijnstichting. De nieuwe torenkoepel werd vervaardigd in het VTI van Diksmuide en geplaatst door dakwerker Bruneel.

*Wij wensen onze lezers een
Zalig Kerstfeest en
een voorspoedig Nieuw Jaar*

Lidmaatschap van de Koninklijke Vereniging Vrienden van het
O.L.Vrouwehoekje te Oud-Stuivekenskerke

Het bestuur van de Koninklijke Vereniging Vrienden van het O.L.Vrouwehoekje
te Oud-Stuivekenskerke vzw doet er alles aan om met haar schaarse middelen
deze site in stand te houden en te bewaren voor de toekomst.

Mogen wij u vragen voor zover dit nog niet gebeurd is om uw lidgeld voor het
jaar 2020 te willen overschrijven op de rekening van onze vereniging
Nr. BE51 0000 5693 5562 op naam van:

De Vrienden van het O.L.Vrouwehoekje vzw Tarwestraat 15 te 8400 Oostende

Ereleden, beschermleden en sympathisanten:	20 euro
Verbroederings en Verenigingen:	17 euro
Effectieve Leden:	15 euro

Samenstelling: André Billiet
Foto's: Filip Van Loo, Ivan Van der Auwera en Carine Pattyn